

Poština
pavšalirana.Uredništvo
in
upravnništvo
lista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

AVTONOMIST

Glasilo „Združenja slovenskih avtonomistov“.

Izhaja vsako soboto.

Celoletna na-
ročnina 50.— D
mesečna 4.— „
Inozemstvo ce-
loletno 100 D.
Posamezne
številke se ra-
čunijo po D1—Inserati
se računajo:
pol str. 560 D,
manjši soraz-
merno. — Pri
malih oglasih
beseda 50 p.Kaj hočemo? Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega sloven-
skega ljudstva!

„Davčno divjaštvo“.

Na uvodni članek pod gornjim imenom, ki je izšel v našem listu dne 10. t. m., smo prejeli od avtoritativne strani ta-le pojasnila, ki jih lojalno in resnici na ljubo priobčujemo.

„Krčmar, ki ga naš člankar navaja kot primer, je dobil res opozorilno položnoico za okroglih 800.000 kron. Gre pa tukaj za predpise več vrst davkov in iz več let, ki niso bili poravnani in se sedaj terjajo. Ta stranka ima namreč predpisan: zemljiški davek za l. 1923, hišno najmarino za l. 1923, občo pridobnino za l. 1922 in 1923, dohodnino za leta 1921, 1922 in 1923, vojni davek za l. 1919 in 1920, davek na poslovni promet za l. 1921 in 1922 in invalidski davek za l. 1922 in 1923. Sicer se pa izvrši te dni večji odpis na vojnem davku za l. 1919. Iz zgornjega se razvidi, da stranka ni navezana le na svojo krčmarsko obrt, temveč da poseduje tudi nepremičnine in se nam je pojasnilo, da znaša hišnemu davku zavezani donos ene hiše približno 40.000 Din!“

Prepričali smo se nadalje, da uradniki, ki odmerjajo in predpisujejo davke, do danes nimajo nobene pravice do „procentov“, marveč le oni, ki že predpisane davke pobirajo, in to je naloga uradnikov pri davčnih uradih. Le-ti torej smejo reflektirati na takozvane „procente“, do čim funkcionarji odmernih oblasti po zakonu niso deležni te bonifikacije! Sicer pa tudi odmerni organi ne določajo naših najvažnejših davkov, kakor je obča pridobnina, dohodnina in davek na poslovni promet, samostojno, marveč pod kontrolo avtonomnih komisij. Se le osnutek finančnega zakona za l. 1923 in 1924, ki je sedaj v parlamentarni obravnavi, razteza te „procente“ tudi na odmerne in inšpekcijske uradnike. Slovensko uradništvo je samo protestiralo proti taki odločbi, in gospod delegat se je protestu tudi najenergičnejše pridružil. Brez dvoma

je kolikor toliko pripisovati tudi tem protestom in nastopu g. posl. Žebota, da je ta določba v finančnem odoboru, če smo prav informirani, padla.“

K temu pojasnilu od avtoritativne strani (= od strani, ki nekaj ve) si dovoljujemo pripomniti mi s svoje strani sledeče:

a) Glede krčmarja, omenjenega v našem članku dne 10. t. m., nismo mi nič drugega trdili, kakor da je dobil poziv, naj plača 800.000 kron. Iz avtoritativnega pojasnila sledi, da naša trditev drži. Mi nismo nič drugega trdili! Na kakšne partije je ta svota razdeljena; nas ne zanima prav nič. Samo glede hiš ali hiše, če jih ali če jo res ima ta krčmar (eno ima res, kolikor mi vemo) pa omenimo le, da s svojim prihranjenim denarjem nihče ne zida ali ne kupi hiše, da bi mu ves hišni dohodek pobrala davčna oblast, ampak zato, da si človek zagotovlji za stara leta primerno preskrbo, da mu ni treba beračiti in prosjačiti za občinsko podporo! S tem pa, da je davčna oblast že sama znižala predpisano svoto, je dokazala tudi, da je bila prvotna odmera nepravilna.

b) Tudi glede „procentov“ pojasnilo z avtoritativne strani našo trditev le potrjuje. Priznamo sicer drage volje, da do procentov „nimajo pravice“ oni, ki davke odmerjajo, ampak da smejo nanje „reflektirati“ le oni, ki predpisane davke pobirajo. To je sicer prav zanimiva stvar, ampak ni glavna stvar. Jedro je, da ima „nekdo“ „pravico reflektirati“ na tri procante, in samo to smo mi trdili in nič drugega!

Avtoritativno pojasnilo torej naše trditve in navedbe v bistvu popolnoma potrjuje!

Potrjuje pa naše navedbe tudi notica, ki je izšla dne 20. t. m. v „Jutru“ in ki se glasi:

Davčni uradniki in njihove nagrade. Iz krogov davčnih uradnikov pišejo: Med najslabše plačane državne nastavljenice spadajo nedvomno davčni uradniki, dasi imajo najbolj osovražen posel. Za davčnega uradnika „nema para“. To vedo gotovo tudi gospodje okoli „Avtonomista“, ki pa pisarijo kljub temu o mastnih 3 odstotnih nagradah davčnih uradnikov. V petih letih obstoja naše države smo prejeli davčni uradniki le enkrat nagrado, in sicer vsak povprečno 450 kron. Vse, kar je več, smo pripravljani odstopiti „Avtonomistovemu“ dopisniku, ki očitno le iz demagoških namenov buni (= punta in ščuje) nevedno ljudstvo s takimi praznimi bajkami! Kdo pa je kriv, če jo dobi žebelj po glavi: Kladivo ali mizar? Kdo je kriv visokih davkov? Ali izvršilni organi, ki vrše le svojo dolžnost, ali pa narodni zastopniki, ki ne preprečijo novih davkov in povišanja starih bremen? To naj raje pojasni „Avtonomist“ svojim bralcem, mesto da ščeva proti nedolžnim davčnim uradnikom.“

Tako se glasi notica v „Jutru“, ki jo je očitno napisal davčni uradnik. Mi smo neznanemu gospodu prav iz srca hvaležni za njegove podatke, ker nam tudi on potrjuje, kar smo mi pisali, in skoro še več kakor smo mi pisali: On potrjuje, da nekateri gospodje nimajo le samo pravice reflektirati na procante, ampak da so jih tudi res dobili! Š tem priznanjem nam je sto-

ril neprecenljivo uslugo, za kar se mu še enkrat najtopleje zahvaljujemo!

Moti se pa gospod, če misli, da smo mi gospodom davčnim uradnikom nevoščljivi. Ravno nasprotno je res: Mi smo izrečno ugotovili, da so gospodje res beraško plačani. Nam ne gre zato, koliko dobi ali je dobil ali bo dobil ta ali oni, ampak samo za principijelno ugotovitev, ali „ima“ gospodje pravico reflektirati na procante ali ne. In to imajo. In to principijelno ni prav in ni v redu! Samo to smo hoteli pribiti in nič drugega!

Ravno tako se gospod „Jutrov“ dopisnik moti, če misli, da mi pišemo „iz demagoških ozirrov, da ljudstvo hujskamo.“ Mi nimamo za demagogijo nobenega vzroka, ker nismo politična stranka, ki bi se morala tepsti in loviti za razne volilne glasove. Nam gre zato, da ugotovimo, kar je res — in to smo ugotovili in trdili in nič več in nič manj.

Želji gospoda „Jutrovega“ dopisnika, naj ugotovimo, kdo je kriv visokih davkov, bomo ustregli. In to jako temeljito in korenito. Naj nam gospod ne zameri, če bomo takrat odgovorili tudi na vprašanje: Kdo pa sili izvršne oblasti pri nas, da iztiskajo iz nas dvakrat in trikrat večje svote kakor jih predvideva sam finančni minister? Po naših mislih bo odgovor na to vprašanje jako zanimiv, za mirsikoga mogoče tudi neprijeten, ampak mi ne moremo pomagati — kar je res, to je res in samo to bomo povedali in nič več.

Štefan Radič za Slovence.

Listi poročajo: „Danes je došlo 31. Radičevo pismo iz Londona. G. Radič se je razgovarjal z nekim uglednim angleškim državnikom, ki je izjavil, da na Angleškem ni nikogar, ki bi odobril ali celo podpiral politiko, da se Jugoslavija razdeli, kakor tudi ni nikogar, ki bi odobril ali celo pomagal belgrajskemu centralizmu. Nato je razgovor nanesel na Slovence in je angleški državnik pokazal razmeroma jako dobro po-

znavanje in veliko zanimanje za divno Slovenijo in za inteligentni slovenski narod, kakor se je izrazil. Belgrajsko politiko, ki hoče Slovenijo razdeliti na dve oblasti, je imenoval neumno. Zdi se je dejal, da so v Belgradu podedovali ravno največje grehe dunajske politike. G. Radič nadaljuje, da pri vsaki priliki poudarja, da so Slovenci isto kot Belgijci in da je dr. Korošec za Slovence isto kakor kardinal Mercier za Belgijce;

LISTEK.

25

Kmečki punt.

Hrvaško napisal Avgust Senoa.

Naenkrat izpusti sekirico in pogleda proti Stubici, od koder je šel z naglimi koraki mlad, vitek, zagorel kmet. Vsekakor se mu zelo mudi. Stopi na dvorišče in k gospodarju.

„Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ pozdravi mladenič.

„Na veke, Gjuro! Kaj je? Zakaj tako hitiš, da komaj dihaš? Ali si prišel k meni?“ vpraša starejši.

„Sem, dragi ujec,“ odvrne mladenič, „počakaj, da pridem do sape. Ko bi vedel, kaj se je zgodilo! Prokle...“

„Sedi, Gjuro, pomiri se in povej!“

„Joj, joj, ujec, sam vrag nam je poslal tega novega gospodarja. Bog sam bi se razjokal! Čuj! Saj poznaš ono ubogo vdovo Kato Marušičko iz Zaprešiča.“

„Poznam!“

„Petero drobnih otrok ima na vratu. Moža so ji vzeli med vojake in tam so ga Turki ubili. Trudi se sirota in muči in vsak ve, da je poštena duša!“

„No, in?“

„Pa ti pride Tahov sluga, Peter Bošnjak, Bog ga ubij! Ta antikrist je Tahovi gospe tako dolgo šušljaj in šepetal, da govori Marušička za prejšnjo gospodinjo in proti sedanji gospodi.

Res je, da sta gospa Marta in gospodična Zofka večkrat hodili k Marušički in siroti kaj dali, toda, da je gospe Heleno grdila, ni res; briga se ona za take stvari! Laž pa je kakor plevel: samo zrno pade kam in čez noč prepreže celo polje. Kaj se je zgodilo? Pomislite, ujec! Gospa Helena in ta naš novi gospodar sta verjela praznim Petrovim besedam in hudo je prišlo iz tega za Marušičko. S tolpo razbojnikov, kakoršen je on sam, je prišel Peter v Zaprešič. „Ti bom že dal gospo Uršulo,“ je smejše se zaklical Peter, „videla boš kdo je tvoj Bog, ti nekrščena psica!“ in pri tem jo je s pestjo sunil v bok, da je padla na obraz. Razbojniki so razbili vrata, odnesli žito, ajdo, koruzo in vzeli pitanege vola, ki ga je imela od gosposčine. Še več! Vzeli so ji tudi vinograd, razbili klet in odnesli vino; sirota sedi na pragu pred kočico in joka, jokajo pa tudi otročki, da se ti srce trga.“

„Ali je to res?“ zakliče ujec Matija Gubec, prebledi, vrže sekiro na tla in skoči po koncu.

„Tako živa resnica, kakor da je meni ime Gjuro Mogaić, da nimam ne očeta ne matere in da ste Vi ujec že od mladih let sem varih in rednik. Bil sem danes v Zaprešiču, videl sem ubogo vdovico in posilile so me solze. Ali ta gospoda ne pozna nobenega Boga? Vprašajte samo Zaprešičane Grgo Zdelara, Stjepana Jelakovića in starega Matijo Jabučića. Ti Vam bodo lahko boljše povedali, ker so vse videli z lastnimi očmi!“

„Z lastnimi očmi!“ je vprašal Gubec ogorčeno, „a kaj so počeli z lastnimi rokami?“

„Kaj bi naj? Godrnjali so seveda, celo strnili so se v tolpo. Toda kaj jim je koristilo? Črez malo časa je prišla v vas četa oboroženec z ostrimi kopji. Nastanili so se pri županu. Tam so vso noč pili, vse razbili, in župan — je molčal. Moj Bog! Je pač sila!“

Gubec je sklonil glavo in se zagrizel z zobmi v spodnjo ustnico.

„In take žalostne novice, ujec, prihajajo tudi od drugod,“ je nadaljeval Gjuro. „Stari Tahi je pravi vrag. Kdor ne pride pred svitom na tlako, ga prepeajo pred gradom Susjedom, in če se oskrbnik samo malo zakasni, ga deno v klade, v katerih se mora cel dan na solncu pražiti. Tudi Matiji Mandiću v Brdovcu so vzeli hišo, polje in vinograd in ga pognali s palicami s posestva kakor psa.“

„Oh!“ je bolestno vzdihnil Gubec.

„Hudo je, ujec, hudo. In gospoda se grozi, da bo še hujše, in če bo kdo samo jeknil, da bo od glavo. Vsepovsodi, pod Susjedom, po Trgovini, Jakovljem in po drugih vaseh preiskujejo, kdo je zvest stari gospodi, da bo nad njim potem pela. Stari sivobradec Tahi je vrag, njegova žena Helena pa rogač. Ubogi cerkveni kmet na Pušči je imel edino svinjče in ker se je gospe zahotelo pečenke, so mu to zadnje svinjče odgnali na Susjed. Najvražji pa je mladi gospod Gavro. Ta strelja kmetske krave in konje s svojo puško in vodi vedno jato psov s seboj, ki jih ščeva na kmete. Oni dan bi bili starega Jurka iz Brdovca kmalu raztrgali, da jih ni moja Jana s krepelcem po gobcih.“

(Dalje prih.)

dalje, da je glavni slovenski organizator pokojni Krek bil eden najglobočjih socialnih politikov v Srednji Evropi in da je razen maloštevilnih lizunov stoji ves slovenski narod za edinstvo in samostojnost Slovenije v ravnopravni zvezi s Srbijo. Poudarjal sem, piše Radič, da ima dr. Korosec za seboj 100.000 volivcev in 21 poslancev, ki vodijo v bistvu isto politiko kakor mi Hrvati, čeprav nimajo iste taktike.

Na Angleževo vprašanje, kdaj bo šel v Belgrad, je Radič odgovoril: „Kadar ali sami ali z zanesljivimi

zavezniki dobimo sigurno večino, t. j. 160 poslancev od 313.“ Pravi, da je bil angleški državnik vsled teh besed naravnost navdušen in je rekel: „Vi morate ostati sicer skupaj, ali glejte, da odstranite današnji centralizem brez sledu. Vi morate to sami napraviti!“ Na to je Radič vprašal, če to moremo in kako? Nato mu je Radič pokazal prve tri številke lista „Freies Heim“ in rekel, da bo deloval tudi pri narodnih manjšinah, da se zedinijo proti centralizmu in da tako dobi večino.

Bosanski Srbi proti centralizmu.

V hrvaških listih beremo: „Težka denarna kriza je tudi v Sarajevu vedno bolj občutna. Promet ni, ker ni denarja. Davkoplačevalci davkov ne morejo več plačevati. Davčna oblast se pritožuje, da ji davkoplačevalci doslej niti davčnih napovedi niso poslali. Ta apatija — če se sme ta pojav tako imenovati — je zelo značilna!“

Denarna kriza je zadela tudi banke. Bosanska prometna banka je svoje delovanje ustavila, in kakor se govori, ji bodo sledili še trije bančni zavodi. Tudi dve srbski banki bosta „šli“. Iz teh dejstev so razvidne vse težave, vsled katerih trpe vsi sloji brez razlike.

Te neprijetne pojave razumevajo vsi in vsi uvidevajo, da tega zla ne more biti konec, dokler bodo državo upravljali centralistično iz Bel-

grada. O tem so si na jasnem tudi čisto srbski sloji, ki jih je nedavno obiskal glavni urednik belgrajskih „Novosti“, ki je moral na podlagi najzanesljivejših informacij v svojem listu s težkim srcem ugotoviti, da so se tudi bosanski Srbi Belgradu odtujili, ker uvidevajo, da smatra Belgrad tudi bogato Bosno le za svojo kolonijo. Te ugotovitve so popolnoma resnične in dejstvo je, da tudi najširši srbski krogi, zlasti gospodarski, prav prijazno zasledujejo borbo za upravno in finančno neodvisnost Bosne in Hercegovine.

Sedaj pa pogledimo v Slovenijo: S kakšnimi očmi gledajo naši gospodarski krogi na borbo za upravno in finančno neodvisnost Slovenije?!

Kako je v Makedoniji.

Neki naš poznanec, Macedonec, ki živi sedaj v Sloveniji, nam je poslal dva pisma, ki jih je prejel od svojega rojaka z doma, z dovoljenjem, da jih smemo porabiti. Evo jih!

Strumica, 7. VI. 1923.

Dragi Mitjo!

Pišes mi, da hočeš vedeti, kako je tu pri nas. Ako Ti rečem, da je strašno, sm rekel malo. V ostalem naj Ti služi sledeče:

Odkar so pred nekolikimi dnevi orožniki ubili moža moje tete, rodno iz vasi Kolesina, se dogajajo tod nečuvane stvari. Nekaj vasi je bilo preiskanih zaradi orožja, kmetje so bili tolčeni, hiše požgane. Poleg Kolesina je trpelo tudi Konospitovo. Nekega jutra je bilo to selo obkoljeno od vojakov, kmetje pa pozvani v sredino vasi. Tu so jih držali 24 ur brez jedi, vode in potrebe, da bi prijavili orožje. Gotovo, vsi so bili tolčeni, a deset od njih „na mrtvo ime“. Zažgali so dve hiši, v katerih so hranili svilene bube. Isto usodo je doživela tudi vas Dobrošinci. Tudi tam so zažgane hiše. Ko so tolkli nekega Turčina, je on pograbil in jih zmetal

po tleh — ter pobegnil. No, prvi strel ga je podrl.

V vaseh: Gabrovo, Kolesina, Mokrijevo in Grilare se je izvršilo onečaščenje deklin od strani oficirjev, orožnikov in nekaterih vojakov. V zadnje imenovani vasi je bilo popaljenih 10 hiš. Kmetje so silno preplašeni in ako jih vprašajo, kaj jim je, odgovarjajo: „Treski ne tresat“ (Mrzlica vas trese). Eto, to je naša Sibirija. To moreš objaviti.

Pozdravlja Te Tvoj

Kristo.

Drugo pismo se glasi:

Strumica, 18. VI. 1923.

Dragi Mitjo!

Zahtevaš, da Ti obširneje pišem. Doslej nisem točno znal vsega, pa Te zato nisem mogel izvestiti. Tudi ne morem izvedeti imen oficirjev, vojakov in orožnikov, ki so vršili brezčastnosti; to ve samo upravna oblast. Zadošča, da navajam vasi, kjer se je to zgodilo. V Monospitovu so pogorele hiše Atanasa Asorova in Antona Alacovskega. Hiša mojega bližnjega sorodnika Kote Bonevskoga je bila opljenjena do zadnje krpe.

in o interpelaciji Jugoslovenskega kluba, ki je zahtevala vse jugoslovenske polke nazaj v domovino. Slišali smo o Trumbiču, o 14 Wilsonovih točkah, o nemškem umikanju in bolgarskem porazu. A tudi sicer smo čutili, da se stari red rahlja in maje v vseh svojih osnovah.

Uporniški, razdirajoči duh, katerega so zanesli v polk ujetniki, ki so se vrnili iz Rusije, se je takrat kril s prevratnostjo onih, ki jim je Krekova beseda zbudila vero v lastno silo in jim kazala pot iz trpljenja ter onih večinoma inteligentov, ki se jim je vžigala fantazija in upornost bolj ob srbskem junaštvu v balkanski in svetovni vojni.

Najodločnejši in najbrezobzirnejši so bili oni iz Rusije. Tam se je človek iz dna najvišje pognal za se, nom svoje duše, tam je človek brez pomišljanja zrušil stari svet in na njegovih razvalinah s surovo, od dvoma nenačeto voljo in junaško požrtvovalnostjo gradil novega. Četudi smo slišali o strahotah, ki so spremljale ta silni pogon za solncem, vendar je bilo v njem nekaj neodoljivega; kakor da bi se prebudilo v človeštvu novo, močno srce in poglajalo v njegove žile sveže energije vere v človeško silo in ljubezni v tostransko življenje, tako je vplivalo na vse

Ko so bili kmetje, med njimi moj sorodnik, aretirani sredi vasi, so orožniki, ki so šli po hišah, hoteli preiskati tudi njegovo snaho. Ker je bila sama doma, je pobegnila k sosedu; pozneje v hiši ni bilo najti ne srajce, ne hlače, ničesar več. 14 letne deklice so bile onečaščene v isti vasi. Katere so imenoma to bile, je težko zvedeti, ker nihče noče reči: „Moj žena ali dete je bilo onečaščeno.“ Ti veš, kaj pomeni „numuž“ (čast) za Makedonko. V ostalem bi anketa imela nalogo, da ugotovi te brezobraznosti od strani vojaških in civilnih oblastni. O tem bi se mogla napisati cela knjiga.

Iz Kolašina se trdi, da je bilo tam ukradenih 400 zlatih turških lir, a srezki načelnik pravi javno, da jih je bilo njemu prinesenih le 30. To se mu zdi malo. V tej vasi, kjer je zelo malo moških, ker jih stalno love, gredo orožniki po njivah in posiljujejo žene in dekline. Moreš si misliti, kaj pomeni, kadar se da vojski svoboda in pravico do vseh mogočih poslov. Človek ne sme iti s kruhom na polje ali v goro po drva, ker bi to

Slovenci in vseevropska misel.

(Dopis iz Maribora.)

Pod zaglavjem „Tretje poti ni“ je izšel v „Avtonomistu“ uvodnik, ki zasluži, da ga plakirajo po vsej Sloveniji. Toliše smelosti, povedati vsem in vsakomur koncentrirano resnico, ni imel dosedaj noben slovenski list, zato naj mi bo dovoljeno, spregovoriti k sproženemu vprašanju še eno, dve besedi o misli Slovenstva s posebnim ozirom na ideal vsega človečanstva: na oživotvorenje Panevrope ali evropskih združenih držav. Morda bo ta ali oni skeptik ironično skomignil z rameni, toda nikdo — in najsi je naravnost prepričan s predsodki — ne more utajiti dejstva, da se predznaki nove dobe že na obzorju sedanjosti.

Versajski, senžermenski, trianonski in nejlški mir so razdelili Evropo v dve skupini: v tabor „zmagovalcev“ in tabor „premagancev“. V prvem orkestru dirigira Francija, na čelu premaganih pa stoji 70 milijonski nemški narod. Rusija stoji ob strani in opazuje ... To stanje, kakor je bilo ustvarjeno l. 1919., je — o tem ni dvoma — začasno, o trajnosti pa ne more biti govora vse dotlej, dokler se „premagani“ narodi iz lastnega nagiba ne uvrstijo v večinsko skupino evropskih narodov. Ruski in nemški narod, predstavnika skupno 190 milijonov ljudi, se moreta priznavati in vstopiti v Društvo narodov, ker njegova organizacija boleha na prepotentnosti zapadnega imperijalizma.

Slovenci spadamo v srednjeevropsko interesno sfero zapadnega

pomenilo, da se nosi hrano komitom. Ali more kmet brez kruha na polje ali v goro? Orožniki so v vasi Banjsko zagledali pastirja, ko je vračal svoje koze in ovce pod večer proti domu. Počeli so ga tepsti, češ, da je dal komitom hrano in so mu vzeli nekaj jančkov za peko.

Eto, tako se živi v „svobodi“, ki je zasijala iz Belgrada. Je kaj upanja, moj Bog? Eto, zakaj je Makedonija za avtonomijo!

Srčno Te pozdravlja Tvoj

Kristo.

Prvo pismo je prejemnik izročil g. Gligoriju Anastasijeviću, poslancu za Kavardarski okraj. Ta je interpeliral ministra za notranje zadeve, prebral je v parlamentu tudi pismo in zahteval anketo, ki naj te reči preišče. Izjavil je v podkrepitev svoje zahteve, da ako se izkaže, da navedbe pisma niso istinite, je on pripravljen odložiti mandat. Minister ni hotel ankete, obljubil pa je, da bo stvar preiskal. Belgrajski listi so o tem malo potrjeno poročali: Zgodilo pa se ni nič!

imperijalizma. L. 1918. nam je le bdel pred očmi ideal svobode, ali razvoj dogodkov nas je razočaral. Kontinuiteta omejevanja svobode je bila neizprosna: pritisnila nas je neposredno z velesrbskim centralizmom. Socijalna struktura se je morala na povelje od zgoraj preoblikovati. Naravni razvoj je obstal na mrtvi točki in nastalo je vprašanje: Kaj sedaj? Velik del slovenske polinteligence se je oklenil gesla, ki ga je izbruhnila dnevna politika v prvih dnevih po združitvi s Srbi in Hrvati. „Jugoslovenstvo“, „Ujedinjenje“, „Osvobojenje“... Tri besede, tri praznote, trije umetno stvorjeni pojmi. Postale so alfa in omega slovenskega polinteligenta, medtem pa se je skrbno zavaroval pred sapo osvežujočih, človečanskih idej; najbrže iz bojazni, da ne bi zamorila skrbno negovane cvetke nekulturnega nacionalizma.

Socijalni in gospodarski razvoj evropskih držav se mora nekega dne znajti pred breznom, ako v dvanajsti uri ne zmaga razum in v etiki porojeno spoznanje, da je po vojni začrtana linija — napačna. Evropa ni menažerija, napolnjena s kletkami divjih zverin, ki naj do prihodnjega klanja stradajo, da bo spopad tem hujši. Nacionalizem vžiga instinkte, iz njega se hrani imperijalizem. Nam Slovencem se je treba ogibati prvega, da ne zapademo drugemu. Naša misija vodi iz nižin posestnih instinktov v višjo sfero: k izpopolnitvi človeka, kulture in civilni-

Lojze Ude:

Opor slovenskega polka v Furlaniji.

(Poglavje iz naše zgodovine.)

To spomini so bili napisani med koroškimi boji l. 1919. Poslal sem jih nekemu ljubljanskemu dnevniku, a sklenil je počakati na poznejši čas, ko so v uredništvu dvomili in cincali. Iziti morejo torej šele v l. 1923., nebičstveno izpremenjeni, le v toliko razširjeni, v kolikor so posamezne, mimogrede izgovorjene besede naših ljudi, ki so se mi v tistih burnih dneh vtisnile v spomin, ostale mrtve, dokler se ni poglabilo moje spoznanje. Mislim, da je prav, če izidejo in se zavedam, da nam je potrebna predvsem resnica, ne zlagane epopeje, ne klavirno, prikrivanje senc in greha, a tudi ne brezverska, gnusna in strahopetna slepota za luč v človeku.

Pisatelj.

Drugi gorski strelski polk, sami Slovenci, je bil zadnje mesece pred polomom Avstrije na počitku v mestu Codroipo in v od njega pol ure oddaljeni vasi Iustizzo, globoko v Furlaniji.

Za nami so bili meseci najhujšega trpljenja, najzavratnejšega preganjanja. Prepričanje je dozorelo v nas vseh, da od Avstrije ni pričakovati ničesar več. Že smo tudi izvedeli o ustanovitvi Narodnega Vijeća

trpeče, svobode, pravice in kruha lačne.

Eno pa je bilo skupno tej iz tako različnih virov potekajoči, s tako različno jakostjo se pojavljajoči upornosti: težnja za novim svetom, prostostejšim, svobodnejšim, lepšim in bogatejšim kakor je bil oni, katerega smo zapuščali in v srcu preklinjali. Nov človek, nov svet, bratstvo, kakor ga ne pomni zgodovina, ki naj bo v so prihodnost plameneč dokaz človeške velikodušnosti, to je bil najgloblji, najčistejši sen naših duš. Kdo nam more zameriti, da ni bilo v nas ostrejših obrisov nove države, da ni bilo v nas prostora niti za strahopetno nevero, niti za podlo opreznost pred brati po trpljenju.

I.

25. okt. 1918 je prišlo povelje za odhod na fronto. 26. naj bi odmarširali. Prvi bataljon, pri katerem sem služil tudi jaz, je bil v Iustizzo.

Proti večeru je bilo. S poročnikom F., Čehom sva slonela v mrčni sobi. Na fronto? Misli so begale i. se prevračale in ko se je zdelo, da je načrt že gotov, se je vedno zopet razbil ob nejasnosti, ki nas je obdajala. Okrog nas so taborili sami nemški polki, nobene zveze nismo imeli z zaledjem, nobene zveze s kakim

drugim slovenskim polkom. Če bi bilo s tem, da prebijem živi oklep nemških polkov, že vse končano, pa bi ga prebili. Toda hujše je bilo ono, kar je ležalo za tem vidnim oklepom. Proti temu sovražniku smo bili brez moči. To je bila vsa ona mučna nejasnost, ki je ležala v razmerju do Italijanov, v nepoznanju resničnega mednarodnega položaja in napredovanja razkroja v notranjosti monarhije. Prevečkrat smo med vojno doživeli razočaranje, da bi še onemu, kar smo slišali, mogli verjeti; če pa smo že verjeli, si vendar nismo znali ustvariti jasne slike in premeriti dalekosežnosti.

V duši je bilo mračno. Tudi solnce je medtem zašlo in tema je legla na zemljo ter lila skozi odprto okno v sobo, kjer sva sedela. Čisto je napolnila sobo. Le po žarenju cigaret sva že vedela drug za drugega. Kakor ujete ptice so bile najine misli. Trmoglavost so se zaletavale ob kletkine stene, hotele v svobodo, a končno utrjene posedle na dno, miže, z udanostjo, polno mrzlega miru.

Tedaj sva poslušnila. Tihi, priidušeni glasovi domače pesmi so segli do ušes in potrkali na srce. Fantje so peli na vasi. Glasovi so se dvigali, dvigali kakor iz daljave se bližajoči vihar. Naenkrat so planili vi-

zacije. Princip nacijske, „močne“ — ta pojem je silno elastičen — in kot absolutni samonamen obstoječe države je danes klica novih konfliktov. Doba vojnih konvencij med dvema državama v svrhu obrambe pred tretjo ali nadaljnje vojne proti četrti gre h koncu. Nacijska država mora v bližnjem času likvidirati: na njenih ruševinah pa bo nastala meddržavna, mednarodna skupina ljudstva, nahajajočega se v prostoru okviru višje enote. Ta enota je Evropa. V tej nujnosti leži rešitev „kontinentalnega“ vprašanja. Postulat tega spoznanja je, da moramo polagoma obračunavati z brezdušnim in protičlovečanskim nacizmom, ki je vir in vzrok vsega hudega na svetu. Ljubiti svoje, toda ta ljubezen ne sme biti opičje narave, in spoštovati vse drugo, zlasti ono, kar nam nacijski

egoizem slika v najtemnejših barvah — to bodi velik nauk sedanosti za bodočnost.

Panropa ni utopija. Društvo narodov je sicer poizkus, nekaka etapa ali ta poizkus se je izjalovil, ker se smatra ženevska institucija kot zveza nacijskih držav. Hrvatski narod se je spontano, iz lastne volje, izrekel za človečansko preureditev družbe, države in Evrope. Slovenci nimamo razloga, kot kulturno ljudstvo zaostajati za zagorskimi seljaki, ki jih vseskozi pokvarjena, sistemu in režimu hlapčevsko udana manjšina plitve polinteligence proglašajo za mrtvo, zapelano maso. Pacifistična vseevropska misel je zavzela že širok razmah, k njej se priznajo vsi duševno in srčno naobraženi Evropejci. Ali naj Slovenci zaostanejo? Ypsilon.

Propaganda za snažnost.

Slovenec grozi splošno obubožanje. Cesar ni vzela svetovna vojna, vzel je in bo še vzel srbski režim, ki nam nalaga nezaslišane kontribucije. Povojni kapitalizem z vsemi svojimi kriminalnimi eksistencami, ki ga vodijo, sega tudi med široke plasti našega naroda. Balkanska korupcija sili med nas in nje nositelji, izdajalci naroda izsesavajo ljudstvo. Naroda se lotiva brezbriznost, za njo prihaja pa vedno malomarnost. V takih razmerah morajo izriniti ljudje smisel za red, za boljše, človeka dostojnejše življenjske pogoje, za dom in za vsako zunanost doma in zunaj doma. Z neredom in nesnago pa začne propadati civilizacija. Široke plasti začno padati na nižjo kulturno stopinjo. Tako je na Balkanu in na jugu sploh.

Kar daje slovenskemu narodu še nekaj življenjske moči, je evropska civilizacija, ki si jo je pridobil v dolgi dobi. Civilizacija pa je predvsem red in snažnost. Tujci, n. pr. nekateri italijanski publicisti, ki so obiskali naše ozemlje, so povdarjali ravno snago in civilizacijo naših mest in vasi, morda jim tega čez 10 let ne bo več treba, če vseh Slovencev ne prestrašimo z zavestjo, da je snaga glavni pogoj napredka, gospodarskega in umstvenega, glavni pogoj zdravja in telesnega razvoja.

Slovenski narod ima prirojeni smisel za snago. Naše ženske iz priprostitih slojev niso nemarne, ker so delovne in skromne. Vendar pa je v vzhodnih krajih našega ozemlja že pred vojno bilo po kmečkih domovih manj čistote kot pa v planinskih krajih. Gnojišča poleg hiše, nesnaga po dvoriščih, po izbah umazan, tuintam celo ilovnat pod, ki ga celo leto ni nihče osušil, poleti po sobah polno muh, dojenčci v nečednih zibelkah v poletnem času poleg zakurjene peči pri zaprtih oknih — tega najdeš

še vedno pri nas po deželi. Tudi zamazana posoda, po podeželskih gostilnah nesnažne steklenice in kozarci, umazani namizni prtji niso ravno redkost, ravno to pa vidiš tudi dostikrat po naših mestih, kjer letajo otroci v nesnažni obleki, po cestah in zakotjih naletiš na smeti ali drugo nesnago. Seveda je vse to, kar je bolj na jugu na dnevnem redu, pri nas le redka izjema, kar je predvsem zasluha naših slovenskih gospodinj in mater. Toda v severni Evropi in celo v obubožani Nemčiji, tega sploh ni, da ne govorim o Danski, Nizozemski in Škandinavskih deželah, kjer snažijo n. pr. vsak teden stanovanja do tal in kjer ne najdeš niti papirnatih odpadkov po cestah. Naš starejši naraščaj je imel v resnici toliko smisla za snago, da je prekašal v tem vse slovanske narode in celo Čehje. Prihodnost pa vsled ožjih stikov z jugom in vseh razmer, v katere smo prišli, ni rožnata. Snaga daje ljudstvu življenjsko energijo, snaga in zunanji red vpliva tudi na značaj; snažni narodi niso zalutni in lažnjivi kot n. pr. južna v nesnagi živčeva ljudstva. V sedanjih razmerah je slovenska dolžnost, da se razvnamo med nami naravnost fanatičen boj za snago po domih, vaseh in mestih. Telesno snago, snago po bivališčih, javnih prostorih, cestah, kolo dvorih naj propagira vsak resnični Slovenec pri vsaki priliki in glede vsake malenkosti. Po izobraževalnih društvih, mladinskih organizacijah, časopisih, naj bi se razvila propaganda za snago, predvsem pa naj bi tudi cerkev in občine zastavile svoj vpliv. Vreči pa se je treba s potrošeno silo na mladino. Mladini je treba vcepiti neizprosni nagon za snago, ki naj bi postala našemu naraščaju naravnost strast! Z bojem zoper alkohol in spolne bolezni, naj bi se

združila propaganda za snago, če naj Slovenci ohranimo svojo civilizacijo in jo poglobimo! Slovenski človek naj ostane oz. postane, četudi v skromni obleki, opran in če-

den, vsak dan dvakrat umiti, slovenska domovja brez prahu in odpadkov, zračna in brez mrčesa, slovenska mesta in vasi tako čista kot sneg naših planin.

Dnevne vesti.

Vprašanja in odgovori. V zadnji številki smo objavili govor Štefana Radiča v klubu angleške delavske stranke. Po govoru se je razvila razprava, tekom katere so angleški parlamentarci postavili na Radiča razna vprašanja. Eno vprašanje se je glasilo: Kdo stoji danes v Jugoslaviji za Pašičem? — Na to vprašanje je Radič odgovoril: „Med Hrvati nihče, med Slovenci nekaj kupljive inteligence in zaslužnjene uradništva, ravnotako med muslimani. Srbi se pa Pašiča tako boje, da ga od samega straha niti sovražiti ne morejo. Srbska inteligenca pa sovraži zaradi njegove lakomnosti, ker je sebe in svojega sina napravil za najbogatejšega ljudi v Srbiji. Če bi bile volitve svobodne, ne bi dobil niti 10 mandatov. — O komunistih pa je Radič rekel: „Njihovi voditelji so bili sprva kruti centralisti, danes pa so postali federalisti.“ — Na vprašanje, kaj bi Anglija lahko storila za Hrvate, je Radič odgovoril: „Narod, kakor je hrvaški, zasluži predvsem moralno pomoč Anglije. Druge pomoči hrvaški narod ne potrebuje, niti diplomatske pomoči ne.“

Pašič se pogaja z Radičem. Po poročilih iz Zagreba je Pašič poskusil z Radičem nova pogajanja. Posredoval naj bi tajnik velike angleške delavske stranke, pogajal pa naj bi se Radič s poslanikom kraljevine SHS v Londonu Mihajlom Gavrilovičem. — Ta Pašičeva ponudba za pogajanja z Radičem dokazuje najbolj, da Radičevo delovanje v Londonu ni tako brezuspešno kakor pišejo naši vladinski hlapci, in da se v Belgradu Radiča prav pošteno bojijo. Na drugi strani pa dokazuje veliko hinavščino Belgrajčanov, ki v isti sapi, ko ponujajo Radiču spravo, govorijo o razdelitvi Hrvaške na oblasti.

Angleška misel o Jugoslaviji. Neki angleški politik je rekel Radiču o Jugoslaviji to-le: „Vi ste se že lahko prepričali, da je vse angleško javno mnenje proti današnemu belgrajskemu centralizmu. Mi Angleži smo vsi edini v tem, da na Balkanu ne sme nikdar zavladati niti Nemčija niti Rusija niti Turčija, pa tudi ne Francija. Zato smo za to, da dobe Hrvatje v jugoslovanski zajednici tako gospodarsko in politično neodvisnost kakor jo uživajo naši „dominijoni“ (svobodne države v veliki angleški federaciji). Vam je znano, da je vsak naš „dominijon“ član Društva narodov, da ima vsak „dominijon“ svojo vlado in svoj parlament, da vsak dominijon svobodno sklepa trgovske pogodbe, samo v diplomatskem in v obrambnem oziru tvorijo celoto. Če v Belgradu ne bodo kmalu razumeli, da so Hrvatje politično zreli, bo naša naša angleška, evropska, pa tudi svetovna politika pota, da reši Jugoslavijo tudi brez belgrajskih centralistov. Anglija hoče tako Jugoslavijo, ki bo zadovoljna in kjer bodo narodi živeli v sporazumu drug poleg drugega, ne pa da ljudi batinjajo in pokrajine izsesavajo. Vladati mora ne podložnost, ampak popolna državna in narodna ravnopravnost.“

Davčni vijak. Nekje v Ljubljani živi knjigovez, dober in pošten knjigovez. Ta mož veže knjige noč in dan, v petek in svetek, izvzemši tiste pol ure, kar gre na nedeljo in praznik k maši. Delati mora trdo, da preživi ženo in kopo otrok. In temu možu je naložila davčna oblast 3000, reci: tri tisoč dinarjev davka! To znaša mesečno tisoč kron. Mož sam ni verjel, da je to mogoče in se je obrnil na svojega znanca z vprašanjem, kaj tista položnica pomeni. Ko pa mu je znanec hladnokrvno odgovoril, da mora plačati 12 tisoč K davka, je mož dejal: „Saj toliko denarja še nikdar nisem videl, še pri banki v „avslugu“ ne!“ — Prosimo višjo finančno oblast, da to nesmisel,

ki jo je zagrešil kakšen nepredvidnež, po možnosti popravi.

Šest milijard kron je iztisnil belgrajski davčni vijak iz Slovenije **samo v enem letu!** Ta svota pa bržkone še ni popolna, ampak je skoraj gotovo še nekaj večja. O stvari bomo še pisali.

Dobra opomba. Vlada je določila kredit v znesku enega milijona kron „za proučevanja najboljših pomorskih zvez in potov med Črnim, Egejskim in Jadranskim morjem.“ Zarebški „Morgen“ pripominja na to naj vlada le ladje pripravi in gospodje kanitani bodo hitro našli najboljša pota sami.

Volitve na Angleškem. Začetkom prihodnjega meseca bodo na Angleškem nove volitve. Te volitve bodo velikega pomena, ker bodo pokazale, ali bo mogoče obdržati mirovne pogodbe ali ne. V slučaju, da zmaga Francozom nasprotna struja, utegne tudi za Slovence nastopiti važna doba.

Se že zopet oglašajo! Kdo pa? Naši slavni „drobtinčarji“. To so tisti politiki med nami Slovenci, ki ne morejo pozabiti onih dni, ko so hodili moledovati vsako vlado, dunajsko in belgrajsko, za oglodane kosti z vladne mize, samo da so mogli sami postati „hofrati“ in podobno in da so „imeli besedo“. Ti ljudje, danes večinoma centralistični demokratje in radikali, bi še danes radi prodajali Slovenijo in njene koristi za skledo leče, samo da bi bilo njim prav. Mi pa pravimo: Taki ljudje, ki tako govore in ki vedno vpijejo po „uspehih“, so navadno samopašni sebičnejši, ki jim ni za dobrobit ljudstva, ampak le za lastne koristi. Kdor je danes pošten in zaveden Slovenec, mora reči: „Drobtine naj pobirajo demokratje in radikali in slična svojata, mi pa hočemo vse, ker to je naša pravica. Mi se zavedamo, da nismo več „podložniki“, ampak hočemo biti polnopravni državljani in ravnopravni in enakovredni narod, ki je pripravljen vztrajati v pravični borbi za svoje pravice (in ne za „drobtine“) do zmagovitega konca, pa magari naj traja ta borba še tako dolgo. Če ne bomo ravno mi sami dočakali naše zinge, to nič ne stori; jo bodo pa naši potomci. Posameznik umrje, narod pa živi večno! Tako pravijo in govore danes vsi zavedni Slovenci, vladinjskih hlapcev pa ni treba poslušati, ampak jih je treba napoditi.

Pomanjkanje denarja. Od mnogih strani smo dobili vprašanja, kako to, da nekateri denarni zavodi ne izplačujejo hranilnih vlog takoj, ampak takorekoč na broke. Na ta vprašanja odgovarjamo: Mi razmer pri posameznih denarnih zavodih ne poznamo. Slišali smo pa od več strani, da se tak slučaj n. pr. pri „Ljudski posojilnici“ v Ljubljani še ni dogodil, ampak je še vsak vložnik dobil svojo vlogo vedno takoj izplačano.

Listnica uredništva. Z ozirom na naše članke in notice o davkih smo prejeli toliko dopisov od vseh strani Slovenije, da jih ne moremo priobčiti vseh naenkrat. Zato prosimo cenjene gospode dopisnike, da nekoliko potrpe. Počasi pride vse na vrsto. bodisi v originalni ali pa v predelani obliki.

Čevlji z znamko „Peko“ domačih tovarov Peter Kozina & Ko. so priznani najboljši in najcenejši. — Dobite jih povsod. Glavna zaloga: Ljubljana, Breg štev. 20, na drobno Aleksandrova cesta št. 1.

Najboljši premog, drva in ogile kupite najceneje pri Družbi Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. Telefon 220.

soko. Kar se je v teh letih nabralo črnega trpljenja v prsih, je izbruhnilo na dan v pesmi, ki je takrat toliko pomenila:

„Hej, Slovani!“

Raketa je švignila v zrak, za njo še druge. Ročne granate so z grožnjami napolnile noč, streli iz pušk so spremljali živijo-klice.

Stopil sem k oknu in pogledal na cesto. V svitu belih, zelenih in rdečih raket so v okviru noči goreli obrazi kakor od skritih, daljnih solnc obžarjeni. Tu in tam so prenehali peti in začeli klicati uporno, s smehom in srdom:

„Dol' z vojsko, dol' z Avstrijo, živijo Jugoslavija!“

Ze se jih je nabralo čez sto in so se posvetovali, mahali z rokami, vpili in vzklikali. Po cesti so zavalovili naraščajoč, upadajoč in zopet naraščajoč po pesmi „Vandrovček, vandrovček, vandrovček moj“.

Naenkrat sem začel peti tudi sam, tiho in goreče:

„Vandrovček, vandrovček, vandrovček moj, kam bova vandrala midva nočoj...“

Iz zadnjih globin je vrela molitev, polna iskrene in tople prošnje, uporne in srdite zahteve, da bi že privandral vandrovček — slovenski narod v svoj mirni dom.

Postali so. Mlad fant, desetik Mandl, otrok še, v obraz kakor deklica, je stal med njimi. Roke je tiščal globoko v hlačnih žepih in kapo je imel postrani. Krepko je stal in gledal vse s pogledi, v katerih ni bilo skrbi, ne strahu; samo silna vera:

„Fantje, mi ne gremo nikamor več! Dol' z Avstrijo, dol' z vojsko, živijo Jugoslavija!“

Rakete so švignile v svetlem poletu, v vinogradih okrog vasi so zarjovele ročne granate.

Hej, ta noč upora!

Tako so stali sredi nemških polkov. Še orožja niso imeli pri sebi, le tu in tam kateri, zato, da je mogel streljati v zrak kakor na predvečer žeganja. Tudi možnarji so pokali pri „Vstajenju“, gromke detonacije ročnih granat „Vandrovčka“ so peli in poleg „Hej Slovani“ in „Lepe naše domovine“ še „Je pa davi slanica pala“.

Tako so se mogli upreti samo Slovenci, narod brez globoko zveste inteligence, zato brez širokopotejšega načrta, brez jasnejšega cilja, brez močne organizacije. Kar izbruhnilo je.

„Prehiteli so nas,“ je govoril Čeh poleg mene.

(Dalje prih.)

Zakaj je življenje drago?

Neki ljubljanski trgovec je naročil in prejel iz inozemstva 658 kg bombažnega blaga v vrednosti 57 tisoč dinarjev. Predno je blago prejel, je moral plačati:

povzetje prevoznih stroškov	
do jugoslovanske državne	
meje v znesku	1.138.— Din
potem je plačal carine	10.334.70 "
Nadalje je plačal špediterju sledeče zneske:	
oskrbo za povzetje	11.40 "
tovornino do Ljubljane	166.40 "
postajne stroške	20.— "
provizijo za izdatek	14.— "
pristojbino raztovorjenja	28.— "
tehtarino in fakinažo	21.— "
za prošnjo, da se carini „preko vremena“	58.— "
za prošnjo prenosa in kolek	28.— "
za prošnjo za pregled in kolek	13.— "
za carinsko boletno in kolek	20.— "
za carinsko posredovanje	95.— "

carinsko noševino	10.— "
za carinske dijete	165.— "
pristojbino izkladiščenja	35.— "
dopremo	49.— "
mestno uvoznino	5.— "
obvestilno pristojbino	3.— "
stalno pristojbino	5.— "

skupno toraj za carino, za carinsko posredovanje, špediterjske stroške 12.219 dinarjev 50 para. Če trgovec prišteje k tem stroškom še visoke obresti, ki jih mora plačati banki za svoj obratni kapital, nadalje svoje režijske stroške in svoj običajni zaslužek — potem lahko vsakdo vidi, kdaj postane življenje — „cenejše“.

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOV. AVTONOMISTOV.
Odgovorni urednik Jože Petrič.
Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Nosite čevlje z Berson gumi potplatati.

Prepričajte se sami, kako ugodni so za nositi. Vzemite pa pred vsem v obzir, da je Berson-gumi potplat cenejši kot usnjeni ter pomenja nositev istih za Vas velik prihranek. Zahtevajte pa od Vašega čevljarja strokovno prkrditev gumi potplatov z uporabo priloženega Berson-cementa.

Antikvarijat, knjigarna

HINKO SEVAR

Ljubljana, Stari trg 34

kupuje in prodaja različne knjige v vseh jezikih po ugodnih cenah.

Vse pisalne, risalne in šol. potrebščine

dobite najceneje v papirni trgovini

Miroslav Bivic, Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 29.

Lastna knjigovoznica. — Velika zaloga šolskih zvezkov, map in blokov.

Nova knjiga!

V Blasnikovi tiskarni je izšla knjiga:

Dr. Dragotin Lončar

Politika in zgodovina,

ki obsega na 150 straneh pet oddelkov: A. Življenjepisi (Masaryk, Krek, Mahnič, Svetec, Susteršič in Tavčar), B. Za Jugoslavijo, C. O ustavi v Jugoslaviji, D. O socializmu in komunizmu, E. O slovenski politiki (Zakaj smo izgubili Koroško in Primorsko). Slovenci kupujte in čitajte! Cena Din 30.—. Po pošti Din 30'60.

Knjigarne in prodajalci popust.

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

Vzajemni posojilnici v Ljubljani r. z. z o. z.

ki se je preselila iz hiše uršulinskega samostana poleg nunske cerkve v lastno novo palačo na Miklošičevi cesti poleg hotela „Union“.

Hranilne vloge se obrestujejo po

6%

brez odbitka rentnega in invalidskega davka, v tekočem računu

5 1/2%

vezane za dobo pol leta

6 1/2%

in više po dogovoru.

Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker poseduje Vzaj. posojilnica relativno večino delnic stavbne delniške družbe hotela „Union“ v Ljubljani. Vrhutega je njena last nova palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu in inozemstvu. Denar se lahko naloži po poštinih položnicah.

Export „Jugoeksim“ Import
trgovska družba

Vehoslav Pelc in drugovi v Ljubljani,
Vegova ulica št. 8.

Trgovina s špecerijskim, kolonijalnim, materialnim blagom, deželni in poljskimi pridelki ter izdelki, mlevskimi izdelki, lesom in lesnimi izdelki ter manufakture na debelo.

FR. SLOVNIK
LJUBLJANA, Stari trg 2.

priporoča po najnižjih cenah svojo zalogo izgotovljenih oblik in manufakture
Obleke po meri se točno izvršujejo.

Čisto zastonj
ne, ampak po izredno nizkih cenah dobite

vse vrste sukna, hlačin, žameč, barhenta, flanele, klota, platna, trikotaže, jopic, pletov, ogrinjalk, nogavic, prvovrstnih nahrbtnikov v vseh velikostih (domači izdelek) in najrazličnejše drugo blago

v novootvorjeni trgovini

„DANICA“
MAJZELJ & RAJŠELJ
LJUBLJANA, TURJAŠKI TRG 1.

(bivša „Preskrbovalnica“)

Samo dobro, solidno blago. Postrežba točna.

Cene konkurenčne.

Istotam se otvori v kratkem oddelek za usnje vseh vrst. — Vsak si naj ogleda. — Nikdo ni prisiljen kupiti.

Na drobno.

Na debelo

Očala Ščipalci

F. P. ZAJEC
optik
LJUBLJANA,
Stari trg 9.

Zlatina Ure

SVETLIN KREMA

prvovrstna prima vazelin za usnje v lesenih in pločevinastih škatljah in parketno voščilo, najboljši izdelki, priporoča trdka

J. Kordiš,

Ljubljana, Vegova ulica št. 2.

Minka Horvat

Ljubljana, Stari trg 21.

priporoča po nizkih cenah svojo zalogo damskih in žalnih klobukov.

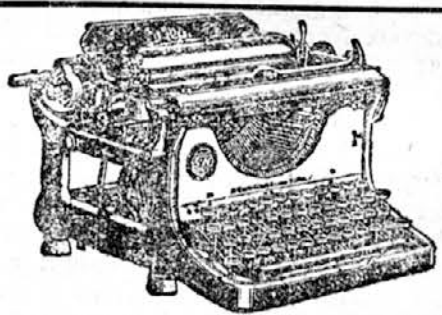
Teodor Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 8

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vseh

kleparskih in vodovodnih instalacijskih del kakor tudi za pokrivanje streh.

Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Proračun brezplačno in poštne pristojbine. Popravila točno in po najnižji dnevni ceni. Ambalaža in pločevine.

THE REX CO
LJUBLJANA, GRADIŠČE 10.

Telefon št. 268.

Najboljši pisalni, razmnoževalni in kopirni stroji.
VSE PISARNIŠKE POTREBŠČINE.

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru brez vsakega odbitka.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojno iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom, za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad R 130.000.000.—

SLAVENSKA BANKA d. d. Zagreb

Podružnica: LJUBLJANA.

Delniška glavnica Din 50.000.000.—
in rezerve preko Din 12.500.000.—

PODRUŽNICE:

Beograd, Bjelovar, Brod na S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Split, Šibenik, Šabac, Vršac, Wien.

EKSPOZITURE: Rogaška Slatina (bez.) Škofja loka, Jesenice.

AGENCIJE: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

AFILIJACIJE: Slavenska banka, Ljubljana; Jugoslavenska industrijska banka d. d., Balkan Bank r. t. Budapest, Vaczi utca 35.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Zadružna banka v Ljubljani

Brzjavi: Zadrubanka.

Aleksandrova cesta št. 5.

Telefon št. 367.

Vplačani kapital K 10.000.000.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje